

MATTHEÛS

6:1-4

Oprechte godsdienst zoekt Gods beloning en niet de bewondering van mensen.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/mattheus/6-1-4-inleiding

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Gerechtigheid van het hart en ware godsdienst	5 min	3
2	Gods loon tegenover menselijke waardering	4 min	5
3	De eeuwige beloning van wie God zoekt	5 min	7
4	Lezing van Mattheüs 6:1-18	3 min	10
5	Liefdegaven, gebed en vasten zonder vertoon	7 min	12
6	Het patroon van verborgen oprechtheid	6 min	16
	Om verder te lezen		21

1

Gerechtigheid van het hart en ware godsdienst

Laten we verdergaan met onze studie van het boek Mattheüs en de Bergrede die we daarin vinden. Die staat in Mattheüs, hoofdstuk 5, 6 en 7. We gaan nu naar de openingsverzen van hoofdstuk 6, het tweede hoofdstuk van de rede.

Het gedeelte dat nu voor ons ligt, vormt één afgerond geheel en beslaat de eerste achttien verzen. Daarin onderwijst Jezus één punt, waarbij Hij drie illustraties gebruikt.

Aan het einde van hoofdstuk 5 zagen we dat Jezus een bepaald punt duidelijk probeerde te maken, en Hij gaf zes illustraties. Zijn punt had te maken met de gerechtigheid van de wet die God eist. Hij zei:

Want Ik zeg u: Als uw gerechtigheid niet overvloediger is dan die van de schriftgeleerden en de Farizeeën, zult u het Koninkrijk der hemelen beslist niet binnengaan.

MATTHEÛS 5:20

Vervolgens gaf Hij zes voorbeelden van de manier waarop de schriftgeleerden en de Farizeeën de wet hadden onderwezen en uitgelegd. Daarna gaf Hij Zijn eigen verduidelijkingen en wierp Hij er Zijn eigen licht op. Daarmee liet Hij zien dat de gerechtigheid volgens de wet een diepere kant had, waaraan in het onderwijs van de Farizeeën en van de Joden in het algemeen nauwelijks aandacht werd besteed. Zo gaf Hij een dieper inzicht in wat het betekent om rechtvaardig te zijn.

De religieuze Joden van die tijd beschouwden gerechtigheid grotendeels als een kwestie van uiterlijke gehoorzaamheid aan de regels en voorschriften die Mozes had gegeven. Maar God zei nu door Jezus dat de werkelijke zaken waar God Zich altijd om had bekommerd, zaken van het hart waren: je naaste liefhebben als jezelf, wat zichtbaar wordt in het feit dat je rechtvaardigheid, barmhartigheid en trouw toont. Dat is werkelijke gerechtigheid. Als je de wet als grondslag voor gerechtigheid wilt gebruiken, zul je haar in deze termen moeten begrijpen, in termen van gerechtigheid van het hart.

Toen Jezus zei dat jouw gerechtigheid die van de schriftgeleerden en Farizeeën moest overtreffen, bedoelde Hij dat jouw gerechtigheid de hunne in oprechtheid en diepgang moest overtreffen. Hun gerechtigheid ging namelijk niet verder dan de buitenkant, terwijl de gerechtigheid die God verlangt uit het hart voortkomt. Aan het einde van hoofdstuk 5 had Jezus met zes illustraties laten zien dat dit zo is.

Nu slaat Hij een andere weg in en bekijken we het vraagstuk van gerechtigheid niet langer in dezelfde betekenis als hiervoor. Wanneer we het over gerechtigheid hebben, spreken we over hoe je recht kunt staan voor God en hoe je doet wat recht is in Gods ogen. Maar nu spreekt Hij over wat we vroomheid, religiositeit of misschien zelfs spiritualiteit zouden kunnen noemen. Hij geeft namelijk voorbeelden die te maken hebben met het geven van aalmoezen aan de armen, wat idealiter een uiting van vrijgevigheid is. Dat is een geestelijke eigenschap. Vervolgens spreekt Hij over gebed en over vasten. Dat zijn religieuze activiteiten. Geven, bidden en vasten maakten allemaal deel uit van het religieuze gedrag van de Joden.

Je zou kunnen vragen: ‘Wat is het verschil tussen rechtvaardig en religieus?’ Gerechtigheid betekent in wezen dat je doet wat moreel goed, recht en aangenaam voor God is. Dat werd aan het einde van hoofdstuk 5 besproken. Religieus zijn heeft te maken met het vervullen van bepaalde geestelijke verplichtingen. Het gedrag van ieder mens, of hij nu gelovig is of niet, kan worden beoordeeld op grond van de vraag of hij rechtvaardig handelt of niet, en of hij iets goeds of iets verkeerd doet. Maar wanneer het erom gaat God te behagen als iemand die tot Zijn eigen volk behoort, en een geestelijke wandel met God te hebben, dan kom je terecht bij zaken als gebed en vasten. Die hebben eigenlijk niets te maken met doen wat goed of verkeerd is. Het gaat om bijzondere activiteiten die verband houden met aanbidding, vroomheid of religiositeit.

Zoals de Farizeeën in de tijd van Jezus gerechtigheid oppervlakkig hadden uitgelegd en niet hadden ingezien dat God naar het hart keek, zo legden ze ook godsdienst op dezelfde oppervlakkige manier uit. De schriftgeleerden en de Farizeeën gaven inderdaad aalmoezen aan de armen. Aalmoezen is een woord dat liefdadige giften betekent. Ze gaven inderdaad giften aan de armen. Ze baden inderdaad. Ze vastten inderdaad. Dat zijn religieuze activiteiten waartoe zij verplicht waren, en ze deden ze. Maar opnieuw ging wat ze deden niet verder dan de buitenkant. Hun aandacht was

meer op het uiterlijke gericht. Ze hielden zich er meer mee bezig of ze uiterlijk deden wat hun godsdienst van hen eiste, dan met de vraag of ze het deden op een manier die God werkelijk behaagde.

Wat Jezus in deze hele rede doet, is ons leren waar God werkelijk om geeft en wat Hem werkelijk behaagt. Steeds opnieuw maakt Hij heel duidelijk dat God om het hart geeft.

2

Gods loon tegenover menselijke waardering

Hier geeft Jezus in Mattheüs 6:1 een samenvattende uitspraak over het hele gedeelte. Hij zegt:

Wees op uw hoede dat u uw liefdegave niet geeft in tegenwoordigheid van de mensen om door hen gezien te worden; anders hebt u geen loon bij uw Vader, Die in de hemelen is.

MATTHEÛS 6:1

Wat Hij zegt, is dat als je jouw religieuze daad voor de ogen van mensen verricht om door mensen gezien te worden, je geen beloning zult ontvangen van je Vader in de hemel. In dit geval geeft Hij als voorbeeld een liefdadige daad; later zal Hij op dezelfde manier over gebed en vasten spreken.

Wat dat vanzelfsprekend betekent, is dat je Vader niet onder de indruk is. Als je er niet eenvoudigweg op uit bent God te behagen, maar probeert indruk te maken op mensen met je religiositeit, zal God niet onder de indruk zijn. En Hij zal je niet zien als iemand die in aanmerking komt voor enige beloning in de hemel. Eén reden waarom mensen een religie beoefenen, welke religie dan ook, is dat mensen daarmee ten dele een beloning in de hemel zoeken. Ik besef dat veel christenen zeggen: „Ik volg Jezus zonder me op enige manier om een beloning te bekommeren. Ik wil Jezus gewoon volgen omdat Hij het waard is, omdat Hij de Heere is en omdat ik God zou beroven als ik Hem niet volgde. Ik denk niet aan beloningen. Ik wil gewoon doen wat juist is in de ogen van God en een volgeling van Christus zijn.”

Dat klinkt heel verheven, en het kan werkelijk oprecht waar zijn. Ik geloof dat er mensen zijn die God zo liefhebben, dat ze God zelfs zouden dienen als er geen hemel was om naartoe te gaan en geen hel om te vermijden, eenvoudigweg omdat ze God liefhebben. Hij is een aantrekkelijke, beminnelijke God als je Hem leert kennen. Ik geloof dat het iets prachtigs is wanneer je zo gemotiveerd bent om God te behagen, dat het je helemaal niets zou uitmaken of er daarna beloningen te verkrijgen waren.

De meesten van ons denken echter niet zo, zelfs als we God wel liefhebben. Het is zelfs niet de manier waarop God ons aanmoedigt te denken. God moedigt ons nooit aan om niet in termen van beloning te denken. Hij moedigt ons aan om in termen van beloning te denken, maar Hij wil dat we de beloningen zoeken waaruit werkelijk de juiste prioriteiten blijken.

De Farizeeën zochten een beloning voor hun religiositeit, maar de beloning die ze zochten, was dat mensen onder de indruk van hen zouden zijn. Mensen waren inderdaad onder de indruk van hen, en daarom zei Jezus:

Ze hebben hun beloning al binnen.

Ze zochten een beloning die ze ook wisten te krijgen, namelijk dat mensen onder de indruk van hen waren. Maar Jezus zei:

Wees op uw hoede dat u uw liefdegave niet geeft in tegenwoordigheid van de mensen om door hen gezien te worden; anders hebt u geen loon bij uw Vader, Die in de hemelen is. Wanneer u dan een liefdegave geeft, laat het niet voor u uitbazuinen, zoals de huichelaars in de synagogen en op de straten doen, opdat zij door de mensen geëerd zouden worden. Voorwaar, Ik zeg u: Zij hebben hun loon al.

MATTHEÛS 6:1-2

Jezus leert Zijn discipelen dat ze hun godsdienstige dingen niet moeten doen met de bedoeling indruk te maken op de godsdienstige gemeenschap of aanzien te verwerven onder hun godsdienstige gelijken. Ze moeten die dingen uitsluitend doen met de vraag in gedachten of God Zich erom bekommert of niet. Het is niet verkeerd om belangstelling te hebben voor de beloning. Dat lijkt misschien zelfzuchtig, maar God

doet altijd een beroep op wat we zelfzucht in ons zouden kunnen noemen. Hij waarschuwt ons immers dat er bepaalde straffen zullen volgen als we bepaalde dingen verkeerd doen, en bepaalde beloningen als we bepaalde dingen goed doen. Waarom zou God een beroep doen op dit motief in ons, als het al verkeerd was om dat motief überhaupt te hebben?

3

De eeuwige beloning van wie God zoekt

In Hebreeën hoofdstuk 11, vers 6, staat:

Zonder geloof is het echter onmogelijk God te behagen. Want wie tot God komt, moet geloven dat Hij is, en dat Hij beloont wie Hem zoeken.

HEBREEËN 11:6

Merk op dat de schrijver van Hebreeën zegt dat mensen niet eens tot God zullen komen, tenzij ze van tevoren iets geloven: natuurlijk dat God bestaat, en dat Hij degenen beloont die Hem ijverig zoeken. Hij is de Beloner van hen die Hem ijverig zoeken.

Dat Hij degenen beloont die Hem zoeken, betekent niet dat Hij hen beloont op manieren die de vleeselijke mens zou waarderen. Welke beloning zoekt de persoon die God ijverig zoekt tenslotte? God Zelf is de beloning. God zoeken is proberen God Zelf te verkrijgen. Als God de Beloner is van degenen die Hem ijverig zoeken, dan is Hij de beloning die zij verkrijgen. Maar het is nog steeds een beloning, en het is een motiverende beloning. Ze geeft een aansporing om God ijverig te zoeken en alle andere bezigheden terzijde te stellen.

In hetzelfde hoofdstuk, in Hebreeën hoofdstuk 11, wordt over Mozes gezegd dat hij Egypte verliet toen hij de zoon van de dochter van de koning was. In vers 25 staat:

Hij koos ervoor liever met het volk van God slecht behandeld te worden dan voor een ogenblik het genot van de zonde te hebben.

HEBREEËN 11:25

Is dat niet interessant? Mozes gaf de schatten van Egypte op om met het volk van God te lijden, omdat hij, zoals het volgende vers zegt, uitzag naar de beloning. De beloning die hij zocht, bestond vanzelfsprekend niet uit positie, macht, aanzien, roem en rijkdom in Egypte. Dat had hij al. Hij gaf dat op om een beloning te zoeken die van groter belang was.

Door heel de Schrift heen worden we aangemoedigd om de beloningen te zoeken die eeuwig blijven. Jezus zei in Johannes hoofdstuk 6:

Werk niet voor het voedsel dat vergaat, maar voor het voedsel dat blijft tot in het eeuwige leven.

JOHANNES 6:27

Er zijn eeuwige beloningen voor degenen die God ijverig zoeken, en Christus en het Nieuwe Testament in het algemeen moedigen ons aan om die beloningen te zoeken.

Helaas nemen godsdienstige mensen vaak genoegen met veel minder. Vaak is de enige beloning waar godsdienstige mensen werkelijk om geven, dat andere godsdienstige mensen hen respecteren en denken dat ze minstens zo godsdienstig zijn als de gemiddelde godsdienstige mens, of misschien zelfs godsdienstiger. Deze blijken van erkenning, deze waardering die ze bij mensen zoeken, geven in zekere zin voldoening. Het voelt als een beloning als mensen denken dat je een goed mens bent en als mensen tegen je opkijken, nietwaar? Maar het is geen beloning die het waard is om te verkrijgen ten koste van een eeuwige beloning, namelijk dat God zegt:

Zijn heer zei tegen hem: Goed gedaan, goede en trouwe dienaar, over weinig bent u trouw geweest, over veel zal ik u aanstellen; ga in, in de vreugde van uw heer.

MATTHEÛS 25:21

Wat Jezus ons in deze passages gaat leren, is dat je niet beide kunt hebben — of laten we eenvoudig zeggen: je kunt niet beide zoeken. Als je uit bent op de beloning van menselijke goedkeuring en menselijke lof, dan kun je niet de beloning hebben die

alleen van God komt. Als je de beloning zoekt die alleen van God komt, kan het zijn dat mensen je soms ook respecteren en goed over je denken. Maar dat mag niet je motivatie zijn. De apostel Paulus zei het zo in Galaten 1, vers 10:

Want ben ik nu bezig mensen te overtuigen, of God? Of probeer ik mensen te behagen? Als ik immers nog mensen behaagde, zou ik geen dienstknecht van Christus zijn.

GALATEN 1:10

Je kunt God niet dienen wanneer je probeert mensen te behagen. Je moet één motief hebben dat alles beheerst wat je doet, en dat is het motief om God te behagen. Dat is wat Jezus zegt.

God is meer ingenomen met iemand wiens hart Hem toegewijd is en Hem liefheeft dan met iemand die een groot aantal religieuze handelingen verricht. Jezus zei hier tegen Zijn discipelen dat ze er bij het verrichten van hun religieuze handelingen voor moesten zorgen dat ze alleen God probeerden te behagen. Hij gebruikt hier wat we een hyperbool noemen. Hyperbool is een lichte overdrijving om een punt te benadrukken. Jezus doet dit om heel duidelijk en nadrukkelijk te maken dat God naar het hart kijkt.

4

Lezing van Mattheüs 6:1-18

Laat me de passage voorlezen. Ik ga alle 18 verzen lezen, omdat die hier werkelijk een

op zichzelf staand geheel vormen. Dit is Mattheüs 6, vers 1 tot en met 18.

Wees op uw hoede dat u uw liefdegave niet geeft in tegenwoordigheid van de mensen om door hen gezien te worden; anders hebt u geen loon bij uw Vader, Die in de hemelen is. Wanneer u dan een liefdegave geeft, laat het niet voor u uitbazuinen, zoals de huichelaars in de synagogen en op de straten doen, opdat zij door de mensen geëerd zouden worden. Voorwaar, Ik zeg u: Zij hebben hun loon al. Maar als u een liefdegave geeft, laat dan uw linker hand niet weten wat uw rechter hand doet, zodat uw liefdegave in het verborgene zal zijn; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden. En wanneer u bidt, zult u niet zijn als de huichelaars; want die zijn er zeer op gesteld om in de synagogen en op de hoeken van de straten te staan bidden om door de mensen gezien te worden. Voorwaar, Ik zeg u dat zij hun loon al hebben. Maar u, wanneer u bidt, ga in uw binnenkamer, sluit uw deur en bid tot uw Vader, Die in het verborgene is; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden. Als u bidt, gebruik dan geen omhaal van woorden zoals de heidenen, want zij denken dat zij door de veelheid van hun woorden verhoord zullen worden. Word dan aan hen niet gelijk, want uw Vader weet wat u nodig hebt, voordat u tot Hem bidt. Bidt u dan zo: Onze Vader, Die in de hemelen zijt. Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel zo ook op de aarde. Geef ons heden ons dagelijks brood. En vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaren vergeven. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen. Want als u

de mensen hun overtredingen vergeeft, zal uw hemelse Vader u ook vergeven. Maar als u de mensen hun overtredingen niet vergeeft, zal uw Vader uw overtredingen ook niet vergeven. En wanneer u vast, toon dan geen droevig gezicht, zoals de huichelaars. Zij vervormen namelijk hun gezicht, zodat zij door de mensen gezien worden als zij vasten. Voorwaar, Ik zeg u dat zij hun loon al hebben. Maar u, als u vast, zalf dan uw hoofd en was uw gezicht, zodat het door de mensen niet gezien wordt als u vast, maar door uw Vader, Die in het verborgene is; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden.

MATTHEÛS 6:1-18

5

Liefdegaven, gebed en vasten zonder vertoon

Dit is Mattheüs 6, vers 1 tot en met 18. Eén ding dat je misschien is opgevallen, is dat er drie passages zijn die hetzelfde patroon, of hetzelfde raamwerk, volgen. Hij begint telkens met:

Als je, en dan noemt Hij een bepaalde handeling. In vers 2 is het:

Als je iets voor een ander doet.

In vers 5 is het:

Als je bidt.

In vers 16 is het:

Als je vast.

Je hebt dus het doen van liefdadige werken, bidden en vasten, die allemaal als afzonderlijke categorieën worden behandeld.

In elk van deze gevallen zegt Hij dat je bij het verrichten van deze handeling niet moet doen wat de huichelaars doen. In elk van deze gevallen geeft Hij een voorbeeld van wat de huichelaars deden. Wanneer zij liefdadige werken deden, lieten ze voor zich uit op een trompet blazen om er zeker van te zijn dat iedereen keek wanneer ze hun geld in de beker van de bedelaar wierpen, of iets dergelijks, of in de schatkist van de tempel. Ze wilden er zeker van zijn dat iedereen het zag. Ze wilden er zeker van zijn dat ieders aandacht op hen gericht was. Daarom hoopten ze de goedkeuring van mensen te krijgen of bekend te komen staan als vrijgevige mensen.

Wat het bidden betreft, zei Jezus dat ze graag in de synagogen en op de hoeken van de straten stonden, zodat de mensen hen zouden zien wanneer ze baden. Wat het vasten betreft, zegt Hij in vers 16 dat deze mensen, deze huichelaars, een somber gezicht zetten en hun gezicht mismaakten, zodat de mensen konden zien dat ze aan het vasten waren.

In al deze gevallen wijst Hij op wat de Farizeeën deden. De Farizeeën waren degenen die Hij later aanduidde als de huichelaars over wie Hij het hier heeft. Hij zegt dat ze opzichtig te werk gaan bij hun godsdienstige activiteiten, omdat ze dat wel moeten doen. Ze zoeken namelijk de goedkeuring van mensen. Ze willen dat zo veel mogelijk mensen hen als godvruchtige, rechtvaardige en godsdienstige mannen beschouwen. Daarom deden ze alles wat ze konden om er ruchtbaarheid aan te geven en zo veel mogelijk toeschouwers te trekken wanneer ze baden of giften gaven. Zo zouden ze in feite krijgen wat ze wilden, hun loon, en dat was de bewondering van mensen. Jezus zei:

Ze hebben hun beloning al binnen.

Dat zegt Hij in elk van deze gevallen. Maar in elk geval zegt Hij ook: als jij deze dingen doet — liefdadigheid, gebed en vasten — doe het dan op deze manier. Wanneer Hij de discipelen vertelt hoe ze het moeten doen, is er goede reden om aan te nemen dat Hij enige overdrijving gebruikt. Hij zegt bijvoorbeeld:

Maar als u een liefdegave geeft, laat dan uw linker hand niet weten wat uw rechter hand doet,

MATTHEÛS 6:3

Dat bedoelt Hij natuurlijk niet letterlijk, want je handen weten helemaal niets. Hij zegt in feite: doe het zo onopvallend dat je er zeker van kunt zijn dat je eigen hart geen aandacht probeert te trekken. Doe het zo heimelijk als nodig is om er zeker van te zijn dat je het niet doet om door mensen gezien te worden.

Zo zegt Hij ook:

Maar u, wanneer u bidt, ga in uw binnenkamer, sluit uw deur en bid tot uw Vader, Die in het verborgene is; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden.

MATTHEÛS 6:6

Opnieuw overdrijft Hij, want er waren momenten waarop Jezus en de apostelen in het bijzijn van anderen baden, en dat is niet verkeerd. Hij zegt eenvoudigweg dat je moet proberen die aandacht te vermijden om niet in de fout van de Farizeeën te vervallen, die zo veel mogelijk aandacht proberen te trekken. Dan weet je dat je bidt om door God gehoord te worden en niet om door mensen gezien te worden.

Als het om vasten gaat, zegt Hij:

Maar u, als u vast, zalf dan uw hoofd en was uw gezicht,

MATTHEÛS 6:17

in plaats van je gezicht te misvormen en je haar in de war te laten zitten, zodat mensen zeggen: „Man, wat is er met je aan de hand?” en jij zegt: „O, ik ben aan het vasten”, zoals de Farizeeën deden, zodat ze bewondering konden krijgen.

In al deze gevallen zegt Jezus:

Wees op uw hoede dat u uw liefdegave niet geeft in tegenwoordigheid van de mensen om door hen gezien te worden; anders hebt u geen loon bij uw Vader, Die in de hemelen is. Wanneer u dan een liefdegave geeft, laat het niet voor u uitbazuinen, zoals de huichelaars in de synagogen en op de straten doen, opdat zij door de mensen geëerd zouden worden. Voorwaar, Ik zeg u: Zij hebben hun loon al. Maar als u een liefdegave geeft, laat dan uw linker hand niet weten wat uw rechter hand doet, zodat uw liefdegave in het verborgene zal zijn; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden. En wanneer u bidt, zult u niet zijn als de huichelaars; want die zijn er zeer op gesteld om in de synagogen en op de hoeken van de straten te staan bidden om door de mensen gezien te worden. Voorwaar, Ik zeg u dat zij hun loon al hebben. Maar u, wanneer u bidt, ga in uw binnenkamer, sluit uw deur en bid tot uw Vader, Die in het verborgene is; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden. Als u bidt, gebruik dan geen omhaal van woorden zoals de heidenen, want zij denken dat zij door de veelheid van hun woorden verhoord zullen worden. Word dan aan hen niet gelijk, want uw Vader weet wat u nodig hebt, voordat u tot Hem bidt. Bidt u dan zo: Onze Vader, Die in de hemelen zijt. Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel zo ook op de aarde. Geef ons heden ons dagelijks brood. En vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaren vergeven. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen. Want als u

de mensen hun overtredingen vergeeft, zal uw hemelse Vader u ook vergeven. Maar als u de mensen hun overtredingen niet vergeeft, zal uw Vader uw overtredingen ook niet vergeven. En wanneer u vast, toon dan geen droevig gezicht, zoals de huichelaars. Zij vervormen namelijk hun gezicht, zodat zij door de mensen gezien worden als zij vasten. Voorwaar, Ik zeg u dat zij hun loon al hebben. Maar u, als u vast, zalf dan uw hoofd en was uw gezicht, zodat het door de mensen niet gezien wordt als u vast, maar door uw Vader, Die in het verborgene is; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden.

MATTHEÛS 6:1-18

6

Het patroon van verborgen oprechtheid

Hij geeft een voorbeeld van wat de huichelaars doen. Hij zegt:

Maar als je het doet, doe het dan zo.

In veel gevallen schetst Hij een enigszins overdreven beeld, maar het gaat erom dat je het in het verborgene doet. Je doet het zonder vertoon, zonder opzichtigheid, zonder enige praalzucht. Aan het einde zegt Hij:

En je Vader, die ziet wat er in het geheim gebeurt, zal je openlijk belonen.

Elk van deze patronen bestaat eigenlijk uit twee strofen. Je hebt eerst:

Doe het niet zoals de Farizeeën, want zij doen het zo en hebben hun beloning al binnen.

Maar jij doet het op deze manier, en later zul je een loon ontvangen. Je Vader, Die in het verborgene ziet, zal je openlijk belonen.

Dit basispatroon wordt één keer onderbroken. Nadat Hij deze dingen over het gebed heeft gezegd, gaat Hij niet meteen verder met het vasten om het patroon af te ronden. Althans, Mattheüs vermeldt hier — en Jezus heeft dit misschien bij deze gelegenheid

of bij een andere gelegenheid onderwezen — deze andere dingen over het gebed. We hebben hier in hoofdstuk 6 natuurlijk het voorbeeldgebed, dat soms het gebed des Heeren wordt genoemd, en enig onderwijs daaromheen. Het patroon dat bij het gedeelte over het gebed hoort, eindigt eigenlijk bij vers 6, waar Hij zegt:

Je Vader, Die ziet wat er in het geheim gebeurt, zal je openlijk belonen.

Maar in plaats van naar het volgende punt over te gaan, spreekt Hij verder over het

gebed. Hij zegt:

Wees op uw hoede dat u uw liefdegave niet geeft in tegenwoordigheid van de mensen om door hen gezien te worden; anders hebt u geen loon bij uw Vader, Die in de hemelen is. Wanneer u dan een liefdegave geeft, laat het niet voor u uitbazuinen, zoals de huichelaars in de synagogen en op de straten doen, opdat zij door de mensen geëerd zouden worden. Voorwaar, Ik zeg u: Zij hebben hun loon al. Maar als u een liefdegave geeft, laat dan uw linker hand niet weten wat uw rechter hand doet, zodat uw liefdegave in het verborgene zal zijn; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden. En wanneer u bidt, zult u niet zijn als de huichelaars; want die zijn er zeer op gesteld om in de synagogen en op de hoeken van de straten te staan bidden om door de mensen gezien te worden. Voorwaar, Ik zeg u dat zij hun loon al hebben. Maar u, wanneer u bidt, ga in uw binnenkamer, sluit uw deur en bid tot uw Vader, Die in het verborgene is; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden. Als u bidt, gebruik dan geen omhaal van woorden zoals de heidenen, want zij denken dat zij door de veelheid van hun woorden verhoord zullen worden. Word dan aan hen niet gelijk, want uw Vader weet wat u nodig hebt, voordat u tot Hem bidt. Bidt u dan zo: Onze Vader, Die in de hemelen zijt. Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel zo ook op de aarde. Geef ons heden ons dagelijks brood. En vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaren vergeven. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen. Want als u

de mensen hun overtredingen vergeeft, zal uw hemelse Vader u ook vergeven. Maar als u de mensen hun overtredingen niet vergeeft, zal uw Vader uw overtredingen ook niet vergeven. En wanneer u vast, toon dan geen droevig gezicht, zoals de huichelaars. Zij vervormen namelijk hun gezicht, zodat zij door de mensen gezien worden als zij vasten. Voorwaar, Ik zeg u dat zij hun loon al hebben. Maar u, als u vast, zalf dan uw hoofd en was uw gezicht, zodat het door de mensen niet gezien wordt als u vast, maar door uw Vader, Die in het verborgene is; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden.

MATTHEÛS 6:1-18

Hier zegt Hij:

Als je bidt, doe dan niet zoals de huichelaars, waarmee Hij de Joodse Farizeeën bedoelt. Maar Hij zegt ook:

Als je bidt, doe dan ook niet zoals de heidenen.

Er zijn minstens twee fouten die mensen bij het bidden maken. De ene is kenmerkend voor de Farizeeën — doe dat niet — en de andere is kenmerkend voor de heidenen — doe dat evenmin. Vervolgens geeft Hij dit voorbeeldgebed, enzovoort, en daarna keert Hij terug naar het onderwerp vasten.

We zullen elk van deze alinea's nader bekijken en er zoveel tijd aan besteden als er naar mijn gevoel aan besteed moet worden. Maar het punt van het hele gedeelte is dat godsdienst helemaal niets waard is als die niet voor de Heere wordt beoefend. Daarmee bedoel ik dat er oprechtheid in moet zijn. Als je een huichelaar bent — en het Griekse woord voor „huichelaar” betekent een toneelspeler — ben je als een acteur in een toneelstuk, die alleen maar een rol speelt. Je bent niet werkelijk iemand die God aanbidt. Je doet alleen maar alsof, zoals iemand die in een film een priester speelt terwijl de acteur zelf niet eens katholiek is, of iets dergelijks. In toneelstukken spelen mensen rollen, zelfs godsdienstige rollen.

Dat is de term die Jezus gebruikte voor wat de Farizeeën waren. Hij zei dat ze acteurs in een toneelstuk waren. Wanneer ze zich godsdienstig gedragen, zijn ze niet werkelijk zichzelf. Ze spelen een rol. Wees niet zo. God wil dat je echt bent. God wil dat je Hem oprecht aanbidt en geen acteur bent, want de acteurs krijgen hun loonstrookje, maar dat hebben ze dan al ontvangen. Jij zult later, in de hemel, als het ware jouw loonstrookje krijgen — jouw loon. Je Vader in de hemel zal je later openlijk belonen.

We zullen deze passage nader bestuderen. We zullen elk onderwerp afzonderlijk bekijken en proberen vast te stellen wat Jezus hier daarover zegt, maar ook wat Hij gedurende Zijn hele bediening in het algemeen over elk van deze onderwerpen leerde. Zo zullen we proberen dit grondiger te onderzoeken.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Mattheüs 5:20
- Mattheüs 6:1
- Mattheüs 6:1-2
- Hebreëën 11:6
- Hebreëën 11:25
- Johannes 6:27
- Mattheüs 25:21
- Galaten 1:10
- Mattheüs 6:1-18
- Mattheüs 6:3
- Mattheüs 6:6
- Mattheüs 6:17

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.